

พระราชบัญญัติ
การชลประทานราษฎร
พุทธศักราช ๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐)
อาทิยทิพอรภา
พล. ต. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ ๑๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๔๘๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖ หน้า ๑๒๕๕

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจัดการควบคุม
การชลประทานราษฎร เพื่อคุ้มครองและรักษาประโยชน์
ของราษฎร

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ
การชลประทานราษฎร พุทธศักราช ๒๔๘๒"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝาย
และพนัง พุทธศักราช ๒๔๗๗ พระราชบัญญัติควบคุมการ
เหมืองฝายและพนังแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘
และพระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนัง (ฉบับ
ที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๐ กับมีแต่กฎหมาย กฏ และ
ข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่ง
มีข้อความขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การชลประทาน” หมายความว่า กิจการที่บุคคลได้จัดทำขึ้น เพื่อส่งน้ำจากทางน้ำหรือแหล่งน้ำใด ๆ เป็นต้นว่า แม่น้ำ ลำธาร ห้วยหนอง คลอง บึง บาง ไปใช้ในการเพาะปลูก และให้หมายถึงกิจการที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อป้องกันหรือเสียหายแก่การเพาะปลูกอันเกี่ยวกับน้ำ

“การชลประทานส่วนบุคคล” หมายความว่า การชลประทานที่บุคคลคนเดียวหรือหลายคนได้จัดทำขึ้น เพื่อประโยชน์แก่การเพาะปลูกของบุคคลนั้น ๆ โดยเฉพาะ

“การชลประทานส่วนราษฎร” หมายความว่า การชลประทานที่ราษฎรได้ร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อประโยชน์แก่การเพาะปลูกของราษฎรในท้องที่

“การชลประทานส่วนการค้า” หมายความว่า การชลประทานที่บุคคลได้จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดตอบแทนจากผู้ที่ต้องการใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกจากการชลประทานนั้น

“เขตชลประทาน” หมายความว่า เขตที่ดินซึ่งได้รับประโยชน์จากการชลประทานนั้น

“เครื่องอุปกรณ์การชลประทาน” หมายความว่า สิ่งของใด ๆ ที่ใช้ประกอบสำหรับทำการชลประทาน

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า คณะกรรมการจังหวัด
ข้าหลวงประจำจังหวัด คณะกรรมการอำเภอ นายอำเภอ
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าหรือผู้ช่วยหัวหน้าการชลประทาน
และเจ้าพนักงานผู้ควบคุมการชลประทาน

มาตรา ๕ เพื่อประโยชน์แก่การแบ่งปันน้ำในยามขาด
แคลน หรือเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของสาธารณชน
ให้คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจสั่งปิดหรือตัดใช้ส่วนใดส่วน
หนึ่งของการชลประทานทุกประเภทไว้ได้ชั่วคราว หรือสั่ง
เปลี่ยนแปลงแก้ไขเพื่อชักน้ำไปใช้ ในกรณีนั้นได้

ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งปันน้ำในยามขาดแคลน ให้
ผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการนั้น

มาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ใดชักน้ำจากการชลประทานส่วน
บุคคลหรือการชลประทานส่วนราษฎรเกินความจำเป็น หรือ
เอาน้ำไปทิ้งเสียโดยเปล่าประโยชน์ในเมื่อเจ้าพนักงานได้สั่ง
ห้าม

หมวด ๑

การชลประทานส่วนบุคคล

มาตรา ๗ ผู้ใดจะทำการชลประทานส่วนบุคคล จะต้อง
ขอและได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่เสียก่อน เว้นแต่

เล่ม ๕๖ หน้า ๑๒๕๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๔๘๒

จะได้อำนาจขึ้นเพื่อประโยชน์แก่เนื้อที่ไม่เกินสองร้อยไร่ หรือเป็นการกระทำชั่วคราวซึ่งมิได้มีการก่อสร้างไว้เป็นประจำ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กีดขวางทางน้ำสาธารณะหรือทำให้เสียหายแก่บุคคลอื่น

การขออนุญาตนั้น ให้ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการอำเภอเจ้าของท้องที่ และให้คณะกรรมการอำเภอเปิดประกาศโฆษณาไว้แก่ที่ว่าการอำเภอและในตำบลติดต่อกับตำบลที่จะทำการชลประทานนั้นเป็นเวลาสิบห้าวัน ผู้ใดเห็นว่าตนจะได้รับความเสียหายจากการชลประทานนี้ ให้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการอำเภอภายในระยะเวลาดังกล่าวแล้วจะเพาะในกรณีฉุกเฉินให้พิจารณาอนุญาตไปก่อนได้

การอนุญาตตามความในวรรคต้น

๑) ถ้าทำขึ้นเพื่อประโยชน์แก่เนื้อที่ไม่เกินห้าร้อยไร่ และอยู่ในท้องที่อำเภอเดียวกัน ให้คณะกรรมการอำเภอนั้นเป็นผู้พิจารณาอนุญาตแล้วรายงานให้จังหวัดทราบ และให้จังหวัดรายงานไปยังกระทรวงเกษตรราชการ

๒) ถ้าทำขึ้นเพื่อประโยชน์แก่เนื้อที่ไม่เกินหนึ่งพันไร่ และอยู่ในท้องที่จังหวัดเดียวกัน ให้คณะกรรมการจังหวัดนั้น เป็นผู้พิจารณาอนุญาตแล้วรายงานไปยังกระทรวงเกษตรราชการ

๓) ถ้าทำขึ้นเพื่อประโยชน์แก่เนื้อที่เกินกว่าหนึ่งพันไร่ หรือเนื้อที่คาบเกี่ยวต่างจังหวัดกัน ให้กระทรวงเกษตรราชการ เป็นผู้พิจารณาอนุญาต

เจ้าของการชลประทานส่วนบุคคลที่ทำอยู่แล้วก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้จะต้องขออนุญาตภายในกำหนดเวลาสิบสอง เดือนนับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ ผู้ขออนุญาตทำการชลประทานตามความใน มาตรา ๗ จะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแผนที่สังเขปซึ่งแสดงรายการ ต่อไปนี้

(ก) จำนวน เนื้อที่เพาะปลูกที่มีอยู่ในเวลาที่ขออนุญาต

(ข) จำนวน เนื้อ ที่ซึ่ง จะได้รับ ประโยชน์เพิ่มขึ้น เนื่องจากการชลประทานนั้น

(ค) แนวทางน้ำ แหล่งน้ำ หมู่บ้านและสถานที่ถาวรต่างๆ เท่าที่มีอยู่ในเขตคั้นั้น

(ง) แนวทางและจุดที่ตั้งของการชลประทานที่ขอทำขึ้น

(๒) เสนอรายละเอียด คือ

(ก) สภาพของลำน้ำที่จะใช้ทำการชลประทานนั้น ในฤดูแล้งมีน้ำเหลืออยู่เพียงใด ในฤดูน้ำมีน้ำตามปกติเท่าใด และระดับน้ำสูงที่สุดเท่าใดโดยคิดจากระดับท้องน้ำขึ้นมา

(ข) ความกว้าง ลึกของลำน้ำเดิม และขนาดส่วนสำคัญของชลประทานที่ขอทำขึ้น

(ค) จำนวนเจ้าของนาภายในเขตต์ที่จะได้รับน้ำจากการชลประทานนั้นรวมทั้งที่มีอยู่เดิมและที่จะมีขึ้นใหม่

(๓) ให้ชี้แจงว่า การชลประทานรายอื่นได้มีอยู่ก่อนแล้วในลำน้ำนั้นหรือไม่ ถ้ามีให้แจ้งเขตต์และระยะที่ตั้งถัดไปทางเหนือ น้ำ ๑ ราย ทางใต้ น้ำ ๑ ราย

มาตรา ๕ ในกรณีที่คณะกรรมการจังหวัดเห็นว่า การชลประทานส่วนบุคคลรายใดมีปริมาณน้ำเกินความจำเป็นแล้ว ก็ให้มีอำนาจสั่งเปลี่ยนน้ำให้แก่ที่ดินที่ใกล้เคียงได้เป็นครั้งคราว แต่ผู้ที่ได้รับประโยชน์จะต้องช่วยเหลือเจ้าของหรือผู้ควบคุมตามสมควร

การชลประทานส่วนบุคคลรายใดที่ได้ทำมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี ถ้าคณะกรรมการจังหวัดเห็นเป็นการจำเป็นที่จะขยายเขตต์การชลประทานให้กว้างขวางออกไปเพื่อประโยชน์ของราษฎรหมู่มาก ก็ให้มีอำนาจสั่งเปลี่ยนแปลงการชลประทานส่วนบุคคลรายนั้นเป็นการชลประทานส่วนราษฎรได้ โดยให้ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทานนั้นร่วมกันออกเงินค่าทำขวัญตามส่วนมากและน้อย

ถ้าหากไม่ตกลงกันในเรื่องเงินค่าทำขวัญ คณะกรรมการจังหวัดและผู้ที่ได้รับประโยชน์มีสิทธิที่จะขอให้ตั้งอนุญาโตตุลาการได้

ถ้าจะต้องตั้งอนุญาโตตุลาการตามความในวรรคก่อน ให้นำทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยอนุญาโตตุลาการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐ เจ้าของการชลประทานส่วนบุคคล จะต้องปฏิบัติการณ์มิให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของบุคคลอื่น และจะต้องปล่อยน้ำให้ที่ดินที่อยู่ใกล้เคียงซึ่งเคยได้รับน้ำจากการชลประทานนั้นมาแต่ก่อนได้ให้สอยตามสมควร ถ้าเจ้าของหรือผู้ควบคุมกระทำหรืองดเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดอัน อาจ จะ เกิด ความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือสิ่ง

สาธารณประโยชน์ ให้คณะกรรมการอำเภอมีอำนาจสั่งให้
เจ้าของหรือผู้ควบคุมกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดได้ตามที่เห็น
สมควร ถ้าพ้นกำหนดเวลา เจ้าของหรือผู้ควบคุมไม่ปฏิบัติ
ตาม ให้คณะกรรมการอำเภอมีอำนาจเข้าดำเนินการเพื่อ
ป้องกันความเสียหายได้ทันที

หมวด ๒

การชลประทานส่วนราษฎร

มาตรา ๑๑ แม่น้ำ ลำธาร ห้วย หนอง คลอง บึงบาง
หรือทางน้ำแหล่งน้ำใดๆ นั้น เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัด
เห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน ก็ให้
มีอำนาจประกาศกำหนดเขตต์ไว้ได้ และภายในเขตต์ที่
กำหนดไว้นั้น ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจที่จะสั่งห้าม
มิให้กระทำการใดๆ อันเป็นการขัดขวางแก่การชลประทาน

มาตรา ๑๒ การชลประทานส่วนราษฎรที่จะจัดทำขึ้นใหม่
ให้เป็นไปตามความเห็นชอบของราษฎรส่วนมากที่จะได้รับ
ประโยชน์จากการชลประทานนั้น โดยการคำนวณเสียดตาม
มาตรา ๒๒ (ก) ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากราษฎรและพนักงาน
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามมาตรา ๙ นอกจากวรรคสุดท้าย

มาตรา ๑๓ ให้นายอำเภอมีอำนาจต่อบุคคลที่สมควรตามความเห็นชอบของราษฎรส่วนมากที่ได้รับประโยชน์ในเขตต์การชลประทาน เป็นหัวหน้าการชลประทานรายนั้น หรือเป็นผู้ช่วยตามจำนวนที่เห็นสมควร และให้ มีอำนาจถอดถอนบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งดังว่านั้นในเมื่อราษฎรส่วนมากเห็นสมควร

มาตรา ๑๔ การเกณฑ์แรงงานหรือเครื่องอุปกรณ์การชลประทานส่วนราษฎรในเวลาปกติ ให้นายอำเภอเป็นผู้สั่งเกณฑ์ ในเวลาฉุกเฉิน ให้กรรมการอำเภอกำนันผู้ใหญ่บ้านหรือหัวหน้าการชลประทานเป็นผู้สั่งเกณฑ์จากผู้ที่ได้รับประโยชน์ในเขตต์การชลประทานนั้น

มาตรา ๑๕ การเกณฑ์เครื่องอุปกรณ์การชลประทานส่วนราษฎร ให้เจ้าพนักงานคำนวณให้พอเพียงพอต่อการทำ แล้วกำหนดเกณฑ์เอาตามเนื้อที่ทำการเพาะปลูกโดยเฉลี่ยไร่หนึ่งมีส่วนเท่าๆกัน เศษของไร่หรือผู้ที่มีเนื้อที่ไม่ถึงหนึ่งไร่ ให้นับเป็นหนึ่ง

มาตรา ๑๖ การเกณฑ์แรงและแบ่งงานทำการชลประทานส่วนราษฎร ให้จัดแบ่งมากน้อยตามส่วนของจำนวนเนื้อที่

มีไว้เพื่อทำการเพาะปลูกของผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ที่ดิน หรือผู้
ครอบครองที่ดินนั้น

งานใดที่แบ่งแยกกันทำไม่ได้ ให้เกณฑ์แรงและแบ่ง
งานโดยคำนวณค่าต่อไปนี้ ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือผู้ครอบ
ครองที่ดินคนใดมีเนื้อที่ไม่เกินสิบไร่ให้ไปทำงานคนหนึ่ง ถ้า
มากกว่าสิบไร่ ให้คำนวณทวีขึ้นไปโดยอัตราสิบไร่ต่อหนึ่งคน
เศษของสิบไร่ ถ้าถึงครึ่ง ให้นับเป็นหนึ่ง

มาตรา ๑๗ ในการแบ่งปันการงานและเครื่องอุปกรณ[์]
การชลประทานส่วนราษฎรให้ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าการ
ชลประทานหรือผู้ช่วยในเขตต์การชลประทานนั้นเป็นผู้แบ่ง
และควบคุมงานจนกว่าจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๑๘ การบำรุงรักษา หรือซ่อมแซม แก้ไข การ
ชลประทานส่วนราษฎร ให้ราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากการ
ชลประทานนั้น มีหน้าที่ทำงาน ตาม คำสั่งเกณฑ์ ของเจ้า
พนักงาน

ในการนี้ถ้ามีกรณีโต้แย้งเกิดขึ้น ให้นายอำเภอมีอำนาจ
สั่งดำเนินการตามที่เห็นสมควร เพื่อให้เสร็จก่อน ฤๅทำการ
เพาะปลูก

มาตรา ๑๘ ถ้าเขตก่อสร้างของการชลประทานส่วน
ราษฎรตรงที่ใดไม่มีที่ขุดดินหรือทิ้งมูลดินพอ ก็ให้นายอำเภอ
มีอำนาจสั่งให้ขุดหรือทิ้งมูลดินในที่ดินที่ใกล้หรือข้างเคียงซึ่ง
ติดต่อกับเขตก่อสร้างของการชลประทานนั้น ห่างข้างละ
ไม่เกิน ๕ เมตร

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการขุด ทำ ซ่อมหรือ
แก้ไขการชลประทานส่วนราษฎร ให้นายอำเภอมีอำนาจสั่ง
ตัด ฟัน ชัก ลาก ไม่กระยาเลขหวงห้ามชนิดที่ ๓ ในป่า
ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๑ การแบ่งปันน้ำในเขตการชลประทานส่วน
ราษฎรให้เป็นหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าการ
ชลประทานหรือผู้ช่วยเป็นผู้แบ่งปันตามส่วนของจำนวนเนื้อที่
ที่ทำการเพาะปลูก เว้นแต่ในกรณีที่เกิดตกลงกันไม่ได้ จึงให้
นายอำเภอหรือผู้แทน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้าการ
ชลประทานในส่วนที่เกี่ยวข้องนั้น ไม่น้อยกว่าสามนายเป็น
ผู้พิจารณาสั่งชขาดตามเสียงข้างมาก

ในเวลาที่ไม่พอ แจกจ่ายให้เป็น ประโยชน์แก่การเพาะ
ปลูกได้ทั่วถึงกัน ให้นายอำเภอหรือผู้แทนประชุมกำนัน ผู้

ใหญ่บ้านและหัวหน้าการชลประทานในเขตต่อการชลประทาน
นั้นพิจารณาสั่งชี้ขาดตามเสียงข้างมาก

ตามความในวรรค ๒ นี้ ถ้าเป็นกรณีในระหว่างอำเภอ
ต่ออำเภอ ให้นำมาตรา ๒๒ (ข) และ (ค) มาใช้บังคับโดย
อนุโลม

มาตรา ๒๒ ในการเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติม รวม
กัน หรือเพิกถอนการชลประทานส่วนราษฎรภายในเนื้อที่ซึ่ง
ได้รับอนุญาตไว้แล้ว ถ้าตกลงกันไม่ได้ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(ก) กรณีที่เกิดขึ้นในอำเภอเดียวกัน ให้นายอำเภอ
สั่งชี้ขาดตามเสียงข้างมากของราษฎรที่ได้รับประโยชน์ จาก
การชลประทานนั้น การออกเสียงลงคะแนนให้ถือเกณฑ์
ดังนี้ ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินไม่เกินสิบไร่ ให้ออกเสียงได้
เสียงหนึ่ง ถ้าเกินสิบไร่ให้คำนวณทวีคูณโดยอัตราสิบไร่
ต่อหนึ่งเสียง เศษของสิบไร่ ถ้าถึงครึ่ง ให้นับเป็นหนึ่ง

(ข) กรณีที่เกิดขึ้นระหว่างอำเภอต่ออำเภอในจังหวัด
เดียวกัน ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดตั้งคณะกรรมการขึ้น
พิจารณามีจำนวนอย่างน้อยห้าคน และให้ข้าหลวงประจำ
จังหวัดสั่งชี้ขาดตามเสียงข้างมาก

(ค) กรณีที่เกิดขึ้นระหว่างจังหวัดต่อจังหวัด ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดนั้น ๆ ตั้งกรรมการขึ้นจังหวัดละสามคน และให้อธิบดีกรมชลประทานตั้งกรรมการอีกคนนั้นรวมเป็นคณะกรรมการพิจารณา แล้วให้ข้าหลวงประจำจังหวัดนั้น ๆ สั่งข้าราชการตามเสียงข้างมาก

มาตรา ๒๓ ถ้าจะต้องมีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลเพื่อการชลประทานส่วนราษฎร ให้นำกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๔ ผู้ใดไม่สามารถไปทำงานตามคำสั่งเกณฑ์ของเจ้าพนักงาน ถ้าสามารถจัดผู้อื่นไปทำแทน ผู้นั้นต้องจัดให้ผู้อื่นที่สมควรไปทำแทน หรือจะให้เงินทดแทนค่าแรงงานตามปริมาณแห่งงานที่จะต้องทำก็ได้

มาตรา ๒๕ เมื่อคณะกรรมการอำเภอพิจารณาเห็นสมควรว่า ผู้ใดไม่สามารถจะปฏิบัติตามคำสั่งเกณฑ์ของเจ้าพนักงาน และไม่สามารถจัดหาคนอื่นทำแทน ทั้งไม่มีทรัพย์สินเสียค่าทดแทน จรงตเว้นการเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้เฉพาะคราวที่จำเป็นแก่ผู้นั้นเสียก็ได้

มาตรา ๒๖ กิจการในหน้าที่ซึ่งเจ้าพนักงานได้แบ่งปันให้ผู้ใดกระทำ ถ้าผู้นั้นละเลยไม่กระทำตามคำสั่งด้วยประการ

ใด ๆ ก็ดี นอกจากที่จะต้องถูกลงโทษตามมาตรา ๑๘ (ก) แล้ว ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจจับบุคคลอื่นเข้ากระทำแทนโดยกำหนดค่าจ้างตามสมควรและให้ผู้ละเลยเป็นผู้รับผิดชอบออกค่าจ้างนั้น

มาตรา ๒๑ กิจการใดซึ่งเกี่ยวกับการชลประทานส่วนราษฎร เมื่อเจ้าพนักงานได้สั่งชี้ขาดไปตามความในมาตรา ๒๑, ๒๒ แล้ว ให้ถือว่าเป็นที่สุด

มาตรา ๒๔ บุคคลผู้มีหน้าที่ควบคุมทำการชลประทานส่วนราษฎรในเขตตำบลใด ให้ได้รับยกเว้นการเกณฑ์แรงงานและเครื่องอุปกรณ์การชลประทานในเขตตำบลนั้นดังนี้

(ก) กำนันและหัวหน้าการชลประทาน คนละสามสิบไร่

(ข) ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยหัวหน้าการชลประทาน คนละสิบห้าไร่

ถ้าในเขตนั้นมีเนื้อที่เพาะปลูกไม่ถึงห้าร้อยไร่ ให้บุคคลดังกล่าวแล้วได้รับการยกเว้นเพียงกึ่งอัตรา

แต่ถ้าราษฎรผู้ได้รับประโยชน์เห็น ควรให้ได้รับการยกเว้นมากกว่าที่กล่าวไว้ในมาตรานี้ ก็ให้นายอำเภอยกเว้นตามเสียงข้างมากของราษฎร

มาตรา ๒๘ ผู้ใดได้รับสิทธิตามมาตรา ๒๘ แต่ไม่มี
เนื้อที่ดินทำการเพาะปลูกของตนเองหรือมีไม่พอตามสิทธิที่
ได้รับ ให้ผู้ไม่มีสิทธิคุ้มครองเนื้อที่ดินทำการเพาะปลูกของ
ผู้อื่นเสมือนที่ดินของตนเองได้ อีกไม่เกินสามราย แต่เมื่อ
รวมเข้าด้วยกันแล้ว เนื้อที่ดินต้องไม่เกินกำหนดอัตราตั้งบัญญัติ
ไว้ในมาตรา ๒๘

หมวด ๓

การชลประทานส่วนการก้ำ

มาตรา ๓๐ ผู้ใดจะทำการชลประทานส่วนการก้ำ ให้
ยื่นคำขอสัมปทานต่อกระทรวงเกษตรธิการ และเมื่อได้รับ
สัมปทานแล้ว จึงจะทำได้ เว้นแต่จะเป็นการกระทำ
ชั่วคราวซึ่งมิได้มีการก่อสร้างไว้เป็นประจำและไม่กีดขวาง
ทางน้ำสาธารณะหรือทำให้เสียหายแก่บุคคลอื่น

มาตรา ๓๑ ผู้ขอสัมปทานทำการชลประทานส่วนการก้ำ
ต้องปฏิบัติตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘ กับแสดงรายการต่อ
ไปนี้อีกด้วย คือ

(ก) อัตราค่าตอบแทนที่จะเรียกเก็บจากผู้ทำการ
เพาะปลูกซึ่งต้องอาศัยน้ำจากการชลประทานนั้น

(ข) จำนวนเนื้อที่ทำการเพาะปลูกอยู่แล้ว ซึ่งผู้ทำการเพาะปลูกยินยอมจะให้ค่าตอบแทน

(ค) จำนวนเนื้อที่รกร้างว่างเปล่าที่การชลประทานนี้จะทำให้บุกเบิกเป็นที่เพาะปลูกได้

(ง) ระยะเวลาแห่งสัมปทานที่ขอ

มาตรา ๓๒ ผู้รับสัมปทานมีสิทธิเรียกเก็บค่าตอบแทนจากผู้ที่ได้รับน้ำจากการชลประทานในใหม่นั้น โดยเฉพาะ แต่ห้ามไม่ให้ใช้สิทธิเรียกเก็บค่าตอบแทนจากผู้ติดตามธรรมดาเคยได้รับน้ำพอเพียงแก่การไ้ใช้มาก่อนแล้ว เว้นแต่จะได้มีสัญญาตกลงกันใหม่เป็นพิเศษ

มาตรา ๓๓ ผู้รับสัมปทานจะต้องปฏิบัติตามมิให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น

มาตรา ๓๔ ผู้รับสัมปทานต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัมปทาน

มาตรา ๓๕ ผู้รับสัมปทานต้องทำรายงานแสดงผลของกิจการที่ได้ทำไปยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ควบคุมการชลประทานปีละครั้ง เว้นแต่เจ้าพนักงานผู้ควบคุมการชลประทานจะส่งโดยหนังสือเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๓๖ ผู้รับสัมปทานจะต้องยอมให้เจ้าพนักงานผู้ควบคุมการชลประทานเข้าตรวจครุการงานที่ทำอยู่นั้นในเวลาสมควร และต้องขแข็งตอบข้อความตามที่เจ้าพนักงานผู้ควบคุมการชลประทานต้องการทราบเกี่ยวกับการนั้น

มาตรา ๓๗ ผู้ใดทำการชลประทานส่วนการค้างอยู่แล้วก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ให้ยื่นคำขอสัมปทานต่อกระทรวงเกษตรธิการ และปฏิบัติตามความในมาตรา ๓๑ ภายในกำหนดสิบสองเดือนนับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๘ ผู้ใดกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาทหรือจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือทั้งปรับทั้งจำ

(ก) ขัดขึ้นคำสั่งเจ้าพนักงานดังกล่าวไว้ในมาตรา ๕, ๖, ๘, ๑๑, ๑๔, ๑๘, ๒๑

(ข) ไม่ปฏิบัติตามความในมาตรา ๗ วรรคต้นและวรรคสุดท้าย มาตรา ๑๐, ๒๔, ๓๕, ๓๖

(ก) ไม่ยอมให้ชุดหรือทั้งมูลดินในที่ดินของตนตาม
มาตรา ๑๕

(ง) ทำลาย แก้วไข หรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ทำไว้เพื่อ
แบ่งปันน้ำที่เจ้าพนักงานได้แบ่งปันเด็ดขาดแล้วตามมาตรา ๒๑

(จ) ขยายเขตต์การชลประทาน โดยไม่ได้รับอนุญาต
ตามความในมาตรา ๗

มาตรา ๓๕ ผู้ใดทำการชลประทานส่วนการค้ำโดยมิได้
รับสัมปทาน ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
หนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ขอรับสัมปทานภายในกำหนดเวลา
ดังกล่าวไว้ในมาตรา ๓๗ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับ
ไม่เกินห้าร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้ง
ปรับทั้งจำ

มาตรา ๔๑ ผู้ได้รับสัมปทานทำการชลประทานส่วน
การค้ำ ไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามความในมาตรา ๓๕ มี
ความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือจำคุก
ไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๔๒ ผู้ใดกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ นอกจากจะได้รับโทษตามที่ได้บัญญัติไว้ ในมาตราอื่น แล้ว ศาลมีอำนาจสั่งบังคับให้รื้อถอน ทำลาย หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ได้กระทำให้ไปนั้น ได้อีกโสดหนึ่ง

หมวด ๕

การรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๔๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราธิการ มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กับให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง และแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ควบคุมการชลประทาน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี